

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

Een gebed om levendmaking

Mijn ziel kleeft aan het stof; maak mij levend naar Uw woord

Psalm 119:25

Wie de dichter van de langste Psalm is geweest, weten wij niet. Waarschijnlijk is het nog een jonge man geweest. In vers 9 bidt hij immers: "Waarmede zal de jongeling zijn pad zuiver houden?" En hij wist ook het antwoord: "Als hij dat houdt naar Uw Woord!"

Heel deze lange Psalm tintelt van leven, van geestelijk leven, van leven uit Christus, buiten Wien er toch geen leven is. De jonge dichter is een levend-gemaakte zondaar. En juist daarom heeft hij last van de dood, kan hij het in de dood niet uithouden. Vandaar in onze tekst zijn bede om levendmaking: maak mij levend! Want hij voelt zich als het ware omklemd door de grijparmen van de dood.

"Mijn ziel kleeft aan het stof", zo klaagt hij tot zijn God.

Wat bedoelt hij daarmee te zeggen? Dit woord is overbekend en het wordt vaak gebruikt. En dan in die zin, dat het een klacht zou zijn van een kind van God, dat zich nog zo aardsgezind bevindt en daarom maar al te weinig hemelsgezind. Mijn ziel kleeft aan het stof! Ik ben nog zo aan de aarde verkleefd, ik word nog zo in beslag genomen door de dingen van beneden, door de wereldse beslommingen, aangetrokken door aardse genoegens, zorgen en zonden.

Nietwaar? In die zin wordt deze klacht doorgaans opgevat en gebruikt. En dan wordt de bede: "maak mij levend" een gebed om kracht tot heiligmaking. En wie van degenen die de Heere vrezen zou deze klacht en dit gebed niet kennen?

Maar toch: dit is in onze tekst niet zozeer aan de orde. Althans niet in de eerste plaats.

De dichter bevindt zich in moeilijke omstandigheden. Hij wordt door vijanden omringd. Hij verkeert zelfs in levensgevaar. Vandaar ook zijn bede: "geef mij niet over aan mijn onderdrukkers; hoevele zullen de dagen uws knechts zijn?; zij hebben mij bijna vernietigd op aarde; aanzie mijn ellende!" Kortom: de dood dreigt!

Mijn ziel kleeft aan het stof. En stof is in de Schrift het teken van de dood: stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeren. En als nu de dichter klaagt: "mijn ziel kleeft aan het stof", dan spreekt hij daarmee uit, dat hij in zijn verdrukking en ellende als het ware in de omarming van de dood ligt. En als hij dan klaagt: "mijn ziel kleeft aan het stof", dan bedoelt hij met zijn *ziel* zijn hele persoon, maar dan opgevat in zijn diepste levensbeginsel, waar zijn denken en gevoelen wortelt, ook zijn kennen van God, zijn geloof, zijn godsvrucht.

Als de dichter klaagt: "mijn ziel kleeft aan het stof", dan drukt hij daarmee uit, dat hij, in al de ellende die hij doormaakt, als het ware in de poorten van de dood ligt. Ook met zijn geestelijk leven, met zijn vreze Gods, met Gods beloften, met zijn ijveren voor de eer van God, met zijn hopen op Gods genade. Alles neigt naar de ondergang.

Mijn ziel kleeft aan het stof. Kleven! Het is de zuigkracht van de dood, die hem naar beneden trekt, die heel zijn leven dreigt te verslinden. Zo hebben ook de kanttekenaars het opgevat. Daar staat: mijn ziel kleeft aan het stof; dat is: ik ben schier dood en in de aarde begraven!

Kunnen er in het geestelijk leven geen tijden zijn, waarin Gods kind in sombere moedeloosheid geen doorzicht, geen uitzicht meer heeft, geen toekomst meer ziet, waarin alles donker is.

Zo is het bij de dichter. Zijn ziel kleeft aan het stof. Alles neigt naar de dood. Maar juist omdat hij een levendgemaakte zondaar is, benauwt hem dat. Hij kan het zo niet uithouden.

En vanuit die beklemming van de doodsmachten roept, smeekt hij tot God: "maak mij levend!"

Maak mij levend! Nee, het is hier, niet de bede om de eerste levendmaking, om de wedergeboorte. Nee, zijn klacht en zijn gebed zijn juist bewijis en vrucht van zijn levendmaking.

Zie, de dichter ziet zijn leven als aan de mond van het graf; hij zal sterven: mijn ziel kleeft aan het stof!

Welnu, dan kan die bede: "maak mij levend" niet anders betekenen dan: "verlos mij, red mij van de dood!" En dan niet alleen van de lichamelijke dood, van het verloren gaan van zijn toekomst en verwachting. Dat ook! Maar dan toch nog dieper: "Heere, maak mij levend, verlos mij van de dood in zijn volle omvang, van alle werkingen van de dood, van mijn zonde, die mij des doods waardig maakt, van het oordeel des doods, dat ik verdiend heb, van de duivel als de geweldhebber des doods, die het mij zo benauwd maakt. O God, maak mij levend. Laat het leven dat uit Christus is, Die toch de dood en alle doodsmachten heeft overwonnen, mijn ziel doortrekken!"

Maak mij levend. Het is de bede van een zondaar, die door de dood wordt bedreigd en benauwd, maar die het in de dood niet kan uithouden.

Maak mij levend! O, zalig wie deze bede kent. Want ze wordt zeker verhoord. Om Christus' wil!

Maak mij levend! In de diepste zin is het de bede van Christus Zelf. Hij heeft, o God, van U begeerd het

onvergankelijk leven. En Gij hebt het Hem gegeven. Gij zult Mijn ziel in de hel, in de dood, niet verlaten. Gij zult niet toelaten, dat Uw Heilige de verderving zie!

En nu is het Pasen geweest. Christus is levend gemaakt. Als Borg voor al de Zijnen. Hij is in Zijn levendmaking gerechtvaardigd, vrijgesproken, door de Vader van alle schuld en straf en dood, die Hij droeg voor heel Zijn uitverkoren bruidskerk. En voor allen, die nu met die bede: "maak mij levend" tot God komen, heeft Hij die levendmaking verworven.

Wat ligt hier een ruimte voor ellendigen, die last hebben van de dood. Ze kunnen niets meebrengen en aanbieden dan het stof van de dood, en de smeking: maak mij levend!

Maar dan zegt de levende Christus: Ik leef, en gij zult leven! Wie in Mij gelooft, zal leven, al ware hij ook gestorven. Wie in Mij gelooft, zal niet sterven in der eeuwigheid.

Maak mij levend!

Och, als deze bede u nog helemaal vreemd is, als u nog nooit last kreeg van uw doodstaat en daardoor blijkt geeft nog geheel aan de dood te zijn onderworpen: kom nu toch eens tot

stilstand op uw heilloze weg. Het is zo vreselijk dood te zijn en daarom op weg naar de eeuwige dood.

God zweert toch bij Zichzelf geen lust te hebben in uw dood, maar in uw leven. En Hij heeft Zijn lieve Zoon gegeven, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet zou sterven, maar eeuwig leven.

Kom nu eens onder de indruk van de goedertierenheid van God. U zondigt niet alleen tegen Gods wet, maar u miskent ook Zijn genade en zondaarsliefde. Val toch, eer ge sterven moet, met uw zonde aan Jezus' voet!

Moet u klagen: mijn ziel kleeft aan het stof? U wordt door de dood omarmd, omklemd. U vreest door de dood te worden verzwoegen? U kunt alleen nog smeken: O God, maak mij levend!

Houdt aan en grijp moed: uw hart zal vrolijk leven!

Nooddruftigen, veracht Gods goedheid niet!

Maak mij levend. Biddend pleitend: doe het, Heere. Naar Uw Woord. Naar Uw eigen woord, Heere: zoek Mij, en leef!

Heere, daar houd ik U aan. Aan Uw eigen woord!

Maak mij levend. Naar Uw woord!
Ds. M. Vlietstra.

Van de administratie

In de afgelopen 14 dagen ontvingen we f 382,50 aan giften voor ons blad

Overdenking in de Thaborkerk

De dag van de begrafenis van onze broeder C.N. van Dis is een goede dag geworden.

En dat niet in de eerste plaats omdat velen een laatste vriendendienst bewezen. Ook niet omdat vele parlementsleden en ook leden van het kabinet vertegenwoordigd waren. Maar omdat de Heere Zijn Woord opende.

In de Christelijke Gereformeerde Thaborkerk was het woord van overdenking Openbaring 5:9. En zij zongen een nieuw lied.

Wat was het geheim van het leven van onze broeder?

Dat de hemel beslist. De Koning van de Kerk regeert en niet wij.

Hij zorgt voor Zijn volk. Hij begint en voleindigt dat goede werk dat door Hem begonnen is.

De kracht van een geschenken geloof is bijzonder in het laatste jaar van zijn

en konden we 6 nieuwe abonnees inschrijven. Hartelijk dank hiervoor. Ook onze dank voor de giften ontvangen voor de school in Dundas nl. f 440,- van de Chr. Geref. Kerk te Schiedam en f 100,- van de diakonie van de Chr. Geref. Kerk te Tholen.

N.B. Enkele weken geleden schreven we over een aantal abonnees, die nog niet betaald hadden. Heeft u al nagekeken of u dat al gedaan had? We zien alsnog graag uw acceptgiro tegemoet. Kan u die niet meer vinden dan mag het ook met uw eigen girobiljet.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202. Postbank 704350.

Van de redactie

U vindt in dit nummer van ons blad nog enkele toespraken (of gedeelten ervan) die gehouden zijn op de laatste gehouden Ontmoetingsdag in Slie-drecht-C. Ook een artikeltje van de hand van Ds. M. v.d. Sluys in verband met het overlijden van Ds. C. Smits die mede aan de wieg heeft gestaan van ons blad. Tevens een stukje van Ds. L.W. v.d. Meij in verband met het overlijden van dhr. Van Dis die Gods Woord in 's lands vergaderzalen heeft mogen laten klinken. Gezien de hoeveelheid copy moest een enkel artikel overstaan tot de volgende aflevering van ons blad.

AvH.

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk
verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter, Ds. A. van Heteren en Ds. D. Slagboom.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Copie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" opzenden naar: Ds. A. van Heteren, Voordijk 247, 2992 AL Barendrecht, telefoon 01806 - 13069.

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720-74202, postrek. 70.43.50 t.n.v. de administrateur van "Bewaar het Pand" te Alphen a/d Rijn.

Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.

Advertenties f 0,60 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dat Lam heeft het boek van Gods raad en heilsraad uit de hand van Zijn Vader ontvangen.

Hij, Die Zaligmaker van een verloren volk is, heeft de heerschappij over alles en allen.

Hij was het waardig om dat boek te nemen. Gods heilsraad volkomen uit te voeren.

Die Koning alleen heeft vat op het mensenleven en het harde mensenhart.

Vat ook op het chaotische mensenleven.

Broeder Van Dis heeft zijn bestrijdingen gekend.

Daarvan gewaagde hij in zijn brief, gericht tot de leden van de partij die hij liefhad.

Onze broeder is uit genade zalig worden. Omdat de hemel beslist en omdat het Lam regeert.

Dat was zijn visie, zijn levensovertuiging. Daarvan heeft hij hier al mogen zingen. En nu volmaakt.

"Zij zongen een nieuw lied". Zingen doen we als we verblijd zijn. En blijdschap is een vrucht van de Heilige Geest.

Die vrucht is in de hemel rijp. Daarom zal die blijdschap, na veel strijd, ten hoogste toppunt rijzen.

Zij zongen. Wie zijn dat? Het zijn

mensen van gelijke beweging als wij. Van God afgevallen. Maar door het Lam in Zijn gemeenschap teruggebracht.

Met dat koninklijke Lam is Van Dis niet beschaamd uitgekomen.

Het zal erom gaan of wij die Koning kennen en erkennen.

In Psalm 2 wordt ons toegeroepen: Kust de Zoon, eer u Zijn toorn verdelgt voor aller ogen. Maar welzalig zij die naar Zijn reine leer in Hem hun heil, hun hoogst geluk beschouwen. Die Sions Vorst erkennen als hun Heer!

Dat is nodig. Persoonlijk. En voor onze gehele samenleving. In kerk en politiek. Dan zal het ons welgaan.

Een van de ouderlingen zeide: Ween niet.

Het boek van Gods raad is in goede handen. Hij werkt op de voleinding aan voor een volk dat Zijn verschijning heeft liefgekreken.

De verschijning van de Koning van het vrome volk dat een nieuw lied mag zingen, en dat zal huppelen van zielevreugd als zij hun wens verkrijgen. Dat is het volk dat uit de verdrukking komt.

We zongen Psalm 68:2.

Ds. L.W. van der Meij.

Grieken worden heidenen bedoeld. Van hen kunnen we weten dat evangelie voor hen een "dwaasheid" is, terwijl het voor de Joden een ergernis is. Doch sommigen van hen maakten een uitzondering op de regel. Het zijn er altijd maar "sommigen" die werkelijk belangstelling hebben voor de Heere Jezus.

Een belangrijke vraag is daarom: "Waarom zijn wij naar Sliedrecht gekomen? Is het om mensen te zien, of om door mensen gezien te worden, of leeft bij ons ook de behoefte, om Jezus te zien?"

Het zou een wonder zijn, als deze vraag bevestigend zou kunnen worden beantwoord.

Het moet die Grieken wel tegen gevallen zijn, toen zij te Jeruzalem kwamen om op het feest te aanbidden. Want er heerste in die vanouds "heilige stad" nogal verwarring.

Alles draaide om Jezus. Doch de gedachten van al die mensen waren zeer verschillend. Door de één werd Hij geprezen, door een ander bewonderd, en door de leidlieden van het volk, de farizeeërs en de schriftgeleerden, werd Hij gehaat. Men zocht Hem te doden.

Als je als "vreemdeling" in zulk een situatie terecht komt, dan gaan de vragen zich vermenigvuldigen. Zij hebben daarom, dat ligt in hun vraag besloten, er met elkander over gesproken, wie toch wel de Persoon was, waarover zoveel te doen was. Hij werd door de één gehaat en door de ander geprezen, terwijl een derde de schouders voor Hem opstak.

"Heer, wij wilden Jezus wel zien"

Joh. 12:12b

Samenvatting van hetgeen gesproken is door Ds. H.C. v.d.

Ent op de ontmoetingsdag te Sliedrecht 9 april 1994

Geliefde vrienden,

"Het oog wordt niet verzadigd met zien, en het oor wordt niet vervuld van horen", zo is het eenmaal gezegd door de wijze prediker Salomo. Ogen oren zijn twee wonderlijke zintuigen die we van onze Schepper hebben ontvangen. We gaan overal naar kijken en worden het nooit moe. We leggen onze oren overal te luisteren en krijgen er nooit genoeg van. En waar dwalen onze ogen dan heen, en naar welke richting staan onze oren open?

Het zijn meestal natuurlijke dingen, om van alle zondige dingen maar niet te spreken. Als we alleen maar natuurlijke dingen zien, dan zijn we meestal erg kortzichtig. Want de grote Schepper aller dingen, wie heeft daar nog ogen voor? En als we alleen maar natuurlijke dingen horen, dan zijn het meestal ijdele dingen. Door alles wat

we horen en zien, wordt God niet verheerlijkt. Het ligt allemaal op het horizontale vlak, en neemt met de dood een einde. En als we zondige dingen zien en horen, waar elk mens van nature toe geneigd is, dan doen we niet anders dan schuld met schuld vermeerderen.

Wie dit goed tot zich door laat dringen, zal geen stof vinden om zichzelf te verheffen, doch wel om zich te veroortmoedigen.

Als we daar niet toe komen, zullen de Grieken eens tegen ons getuigen. Want van hen staat geschreven, dat zij naar Filippus gingen, en tot hem zeiden: "Heer, wij wilden Jezus wel zien."

Het verband zegt dat er sommige Grieken opgekomen waren naar Jeruzalem om te aanbidden. Met de

Wie de spanningsvolle toestand zich in kan denken, temidden waarvan die Grieken waren terecht gekomen, zal niet zoveel verschil ontdekken, met de tijd waarin wij nu leven. Want in het kerkelijke Jeruzalem draait vandaag ook alles om Jezus. Doch de gedachten omtrent zijn Persoon zijn zeer verschillend. De één vindt Hem goed. De ander taxeert Hem niet hoger dan een voorbeeldig mens. Een derde trekt voor Hem de schouders op. Wat moet je er mee? Weer een ander keert Hem de rug toe, of zoekt op de een of andere wijze zijn haat tegen Hem te luchten. En ga zo maar door. De gedachten in het kerkelijke leven en daar buiten, zijn rondom Jezus lang niet eenparig.

Als je als "vreemdeling" in zulk een situatie belandt, dan weet je toch echt niet meer wat je van het "christen-

dom" denken moet. De gedachten gaan zich dan ongetwijfeld vermenigvuldigen. De vragen stapelen zich op. Niet weinigen keren "Jeruzalem", de kerk, de rug toe. Kerkverlating! Wel begrijpelijk, of niet?

De Grieken wilden Jezus wel zien. Wat is daarvan eigenlijk de oorzaak? De oorzaak is, omdat God in hen werkte het "willen en het werken" naar Zijn welbehagen. Daarom wilden zij Jezus zien, en daarom gingen zij naar Filippus.

Waarom gingen zij naar Filippus en niet rechtstreeks naar Jezus? Ik geloof, omdat zij ondanks alles, toch hoge gedachten van Jezus hadden. Want zij hadden dingen gehoord, die zij niet kwijt konden raken. Zij hadden ook dingen gezien, die een diepe indruk op hen maakten. Want er waren mensen geweest, die takken van palmbomen hadden genomen en Hem tegemoet waren gegaan, terwijl zij riepen: "Hosanna, gezegend is Hij, Die komt in de Naam des Heeren, Hij, Die is de Koning Israëls!" En men had ook Jezus op een jonge ezel zien rijden. Hij moest dus wel een bijzonder Persoon zijn. Men wilde Hem daarom wel eens persoonlijk ontmoeten. Het was hen niet te doen om Hem alleen met het natuurlijke oog te zien, doch men wilde nader met Hem in kontakt komen. Dat zij naar Filippus gingen, kan gelegen hebben in het feit, dat deze van afkomst een Griek geweest is. Want hij had een Griekse naam. Zijn naam betekent: Liefhebber van paarden. Dat men van paarden houdt, daar kan geen kwaad van gezegd worden. Doch hij was ook een liefhebber van mensen. Want hij zei niet tegen deze "vreemde mensen": "Je ziet Hem toch! waar vraag je naar?" Neen, hij heeft iets van hun behoefte aangevoeld, en trad in overleg met zijn medediscipel Andreas.

Andreas stond er ook niet onverschillig tegenover. Hij zei niet: "Laat ze het maar uitzoeken, zij hebben toch ogen in hun hoofd?"

Neen, ook Andreas was blij, dat er nog mensen waren, die belangstelling voor Jezus hadden, hun Meester, die zij lief hadden. Ik geloof dat wij van deze leerlingen van Jezus heel wat leren kunnen. Want zijn wij ook blij, als we mensen ontmoeten, die belangstelling voor Jezus hebben? Of zijn wij van een zodanig gehalte dat het ons in het geheel niet interesseert? Dan spreekt daaruit geen liefde tot de Heere en

onze naaste. En dat is niet best, laten we eerlijk wezen.

Filippus en Andreas gaan beiden naar Jezus om Hem de vraag van de Grieken voor te leggen. Zij liepen elkander niet voor de voeten. Zij waren eensgezind onder elkander. Het ging tenslotte niet om hen, maar om Hem.

Als het goed is, gaat het altijd om Hem. Doch in de praktijk zoeken de "dienaren van Hem", menigmaal meer zichzelf, dan de eer des Heeren en het welzijn van de naaste. Het moet met schaamte worden beleden.

Zou dit niet een van de oorzaken zijn, dat er zo weinig gebeurt op het terrein van het geestelijke leven? Om dit met de mond te belijden is niet zo moeilijk. Doch om het met het hart te beleven, daar is de werking van de Heilige Geest toe nodig. "Ontwaak Noordenwind, en kom, gij Zuidenwind, doorwaai mijn hof, dat zijn specerijen uitvloeien", mocht ons aller bede wel zijn.

Toen Jezus de vraag van de Grieken werd voorgelegd, moet dit voor Hem, als Mens, wel een verkwikking geweest zijn, op Zijn lijdensweg. Want Hij bevond zich nog slechts drie dagen voor Zijn kruisdood. En als Hij van de Joden, Zijn eigen volk gehaat werd, ziet Hij toch in vervulling gaan, wat geschreven staat in Psalm 86:5 "Al de heidenen, door Uw handen, Voortgebracht in alle landen, zullen tot u komen HEER", Bukken voor Uw aanschijn neer....."

Hij is tenslotte gekomen voor alle mensen. Eerst de Jood en ook de Griek. Al zijn het dan uit beiden maar "sommigen". Want velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren.

Het is opmerkelijk, dat er niet geschreven staat dat Jezus naar de Grieken ging, en tot hen zei: "Hier ben Ik, wat willen jullie van Mij?"

Ongetwijfeld heeft Hij hen te woord gestaan. Want die tot Hem komt, zal hij geenszins uitwerpen. Hij zal hen zeker aannemen. En toch heeft het de Heilige Geest goedgedacht dit Johannes niet te laten beschrijven. Want het gaat tenslotte niet om de Grieken, doch om Hem, Die gekomen is om te zoeken en zalig te maken, datgene wat verloren was. Dat komt openbaar in hetgeen wel van Hem opgetekend staat.

"Maar Jezus antwoordde hun, zeggende: De ure is gekomen dat de Zoon

des mensen zal verheerlijkt worden." Wat bedoelt Jezus daarmee? Hij bedoelt daarmee te zeggen: Al word Ik door de mensen veracht, Ik zal toch als de Zoon des mensen verheerlijkt worden. Dat is "in de schijnwerper komen", in het licht gezet worden. Zij zullen zien, dat Ik, de Zoon van God, de Zoon van mensen geworden ben, om in de plaats van mensen Mijn leven te geven voor mensen. Zijn antwoord ziet dus op Zijn Borgwerk, dat Hij in de staat van Zijn vernedering, weldra volbrengen zou op de kruisheuvel Golgotha. Dan zouden degenen die Hem wilden zien, bij God vandaan, Hem zien, als de Schoonste onder de mensenkinderen, op Wiens lippen genade is uitgestort.

Als zodanig hebben de Grieken Hem kunnen zien, en zullen zij Hem ook hebben gezien. Zij, en al degenen, aan Wie Hij Zich heeft willen openbaren.

De Grieken en al de discipelen stonden nog vóór de volbrenging van dit heilsfeit, toen Jezus deze woorden sprak. Doch de begeerte der rechtvaardigen heeft God gegeven, naar Zijn eigen woord.

Wij staan achter de heilsfeiten. Wij weten meer dan de discipelen en de Grieken op dat moment wisten. "Het is volbracht!" heeft uit Jezus mond geklonken. Doch de grote vraag blijft: Willen wij Jezus zien; en hebben wij Hem gezien? Want daar gaat het tenslotte voor een ieder van ons persoonlijk om. Hij wordt ons in de prediking steeds als voor de ogen geschilderd. Lichamelijk is Hij niet meer onder ons op deze aarde. Doch Hij wandelt onder ons in het gewaad van de Heilige Schrift.

Wij gaan, als het goed is, steeds naar de kerk. Doch door welke begeerte worden wij gedreven? Leeft de begeerte in ons hart om Jezus te zien? Of is dat voor ons een vreemde zaak? Dan zitten we op z'n best belangstelloos onder de verkondiging van het evangelie, om niet te zeggen, dat we ons zitten te vervelen, als de heilsboodschap wordt gebracht. Dan doet het woord der prediking ons geen nut, omdat het met het geloof niet gemengd is. Dat is helaas, zo menigmaal een verschrikkelijke werkelijkheid. Want als de prediking ons geen voordeel geeft, dan zal het ons oordeel verzwaren. Dan zullen we Hem eens moeten zien, als Hij wederkomt in een staat van verheerlijking, op de wolken des hemels, om te oordelen de levenden en de doden. Dan kan het

oordeel niet anders dan vreselijk wezen. Want vreselijk is het om te vallen in de handen van een levend God, Die buiten Zijn Zoon, niets anders wezen kan, dan een eeuwige gloed en een verterend vuur.

Wie door genade de begeerte mag kennen om Jezus te zien, die krijgt Hem ook te zien, net als Simeon, die getuigd heeft: "Mijne ogen hebben Uwe zaligheid gezien."

Dat is een zien met ogen des geloofs. Wie Hem daarmee zien mag, komt op Hem niet uitgekeken. Want dan ziet men hoe streng God de zonden straft. Namelijk, dat Hij Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, doch over gegeven heeft, om een vervloekte dood te sterven.

Dan ziet men ook zijn eigen waardigheid, namelijk dat men verdiend heeft, wat Hij heeft moeten en ook heeft willen ondergaan, uit enkel liefde, voor mensen die van nature geneigd zijn God en de naaste te haten. Dan komt men in grote verwondering terecht vanwege het feit, dat Hij met lichaam en ziel de zware toorn van God heeft willen dragen, daar ik anders de eeuwige dood had moeten sterven.

Hij voor mij.....

Ik heb met al mijn ledematen: ogen, oren, handen, voeten; met al mijn zielsgenegenheden, met mijn gehele bestaan, gedaan wat kwaad is in Gods ogen. Ik ben Zijn gramschap dubbel waardig. En nu heeft God al de fiolen van Zijn gramschap over Zijn Zoon uit willen gieten, om mij, een verloren zoon en/of dochter uit genade aan te kunnen nemen. Om mij, die de eeuwige dood verdiend heeft, het eeuwige leven te kunnen geven. Het is een nooit te vatten wonder van vrije genade. Wie zo de Heere ziet als de Zaligmaker van zondaren, die krijgt te beleven wat van de discipelen staat geschreven: "De discipelen dan werden verblijd als zij de Heere zagen." Zalige ogenblikken, als dit door het geloof mag worden verstaan. Het ligt dan aan Gods kant voor eeuwig vast. Dan vervult kinderlijke vreze jegens de Heere het hart. Dan leeft het van binnen: Wat zal ik de HEERE vergelden, voor al Zijn weldaden aan mij bewezen? Ik zal bij de kelk des heils Zijn Naam vermelden, en roepen Hem met blijde erkenning aan.

Maar 's HEEREN gunst zal over die Hem vrezen

In eeuwigheid altoos dezelfde wezen.....

Doch aan de zijde van de zondaar is het niet altijd hetzelfde. Want zij raken Hem nog al eens uit het gezicht kwijt. Dan zien zij de HEERE niet. Dan verkeren zij in het donker. Zo lang men in dit leven is, zullen dag en nacht niet ophouden. Dat is in natuurlijk opzicht zo, en geestelijk is dat ook zo.

Doch eenmaal breekt de tijd aan, dat er geen nacht meer zal zijn. Dan is het eeuwig dag, eeuwig licht. Dan zal men de Heere altoos zien van aangezicht tot aangezicht. Dan zal men Hem gelijk zijn. En dat zal de eeuwige zaligheid zijn.

Zo ik niet had geloofd, dat in dit leven,

Mijn ziel Gods gunst en hulp genieten zou,

Mijn God, waar was mijn hoop, mijn moed gebleven.

Ik was vergaan in al mijn smart en rouw.

Wacht op de HEER', godvruchte schaar, houd moed:

Hij is getrouw, de Bron van alle goed;

Zo daalt Zijn kracht op u in zwakte neêr;

Wacht dan, ja wacht, verlaat u op de HEER'.

Ds. H.C. v.d. Ent.

Openingswoord Ontmoetingsdag

Weergave van het openingswoord, gesproken tijdens de middagsamenkomst op de Ontmoetingsdag van Bewaar het Pand te Sliedrecht.

I Cor. 15:6 "Daarna is Hij gezien van meer dan vijfhonderd broeders op eenmaal...."

Wij lazten zojuist over de verschijning van de Heere Jezus aan meer dan 500 broeders op eenmaal. Paulus vermeldt deze verschijning in I Cor. 15. Nu we deze week mochten gedenken het heilsfeit van Pasen is het ook goed om ons hierover een ogenblik te bezinnen. De boodschap van de opstanding van de Heere Jezus mocht weer verkondigd worden: "de Heere is waarlijk opgestaan"!

Paulus, die in zijn dagen al te maken kreeg met de ontkenning en loochening van de opstanding der doden, laat zien dat dit ook consequenties heeft voor Pasen. Als de opstanding der doden niet waar is, dan is ook Pasen niet waar, dan is ook Paulus' prediking niet waar. Maar duidelijk laat hij het horen: "Christus is opgewekt uit de doden en is de Eersteling geworden van degenen, die ontslapen zijn".

Dat Christus is opgewekt daarvan zijn de getuigen van Pasen nog in leven. De bewijzen van Pasen liggen niet op het kerkhof. Cefas kan het bevestigen, de apostelen en meer dan vijfhonderd broeders, van wie het merendeel nog in leven is. Sommigen denken, aldus de Kanttekens, dat deze ontmoeting plaats vond op de Olijfberg, maar de meeste verklaarders denken toch aan Galilea, waar Hij vele discipelen had. Voor Zijn sterven reeds, had Hij

gesproken: "Ik zal u voorgaan naar Galilea". Op Pasen had Hij laten boodschappen: "Doch gaat heen zegt Zijn discipelen en Petrus dat Hij u voorgaat naar Galilea, aldaar zult gij Hem zien, gelijk Hij gezegd heeft". Wellicht op de berg, waarvan in Mattheüs 28:16 sprake is.

Het is belangrijk dat we een binnenkamer hebben, maar ook het bezoeken van de algemene en openbare samenkomsten van de gemeente is belangrijk. Daar verschijnt Hij nu als Koning onder Zijn onderdanen, van wie er meer dan vijfhonderd samengekomen zijn. Wat zal er een ontroering door die schare van meer dan vijfhonderd zijn heengegaan! Daar stond Hij, Die de Gekruiste was, maar Die leeft. De Levende zoekt Zijn Kerk op.

Wanneer we hier vanmiddag ook met meer dan vijfhonderd bijeen zijn, geve de Heere ook zulk een ontmoeting en samenzijn. Waar ging het de Heere om bij al Zijn verschijningen? Lukas meldt dat Hij dan sprak over de dingen, die het Koninkrijk Gods aangaan. Daar zal het ook vandaag nog om moeten gaan in ons samenkomen. Dat Zijn Koninkrijk niet van deze wereld is. Neen, de grondslag en het geheim van dat Koninkrijk ligt in de Drieënige God. Want uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen. Dat is vleeskruisigend, dat leert ons dat er van ons uit nooit iets kan zijn en komen dat voor God kan bestaan. Daarom moet ook de les van deze grote Profeet en Leraar ter harte geno-

men worden: "tenzij dat iemand wederom geboren worde, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien". We zullen van dood levend moeten worden. Door wederbarende genade kan de Heere door Zijn Woord en Geest zondaren zo Zijn Koninkrijk doen zien. Zou die grote Profeet en Leraar daar ook niet geweest hebben op hetgeen Hij de Emmaüsangers onderwees? Dat de Christus moest lijden. Hij moest aan het Goddelijk recht voldoen. Hij moest dat offer brengen, dat alleen Gods heilig oog behagen kan. Zo wordt het voor zondaren een eeuwig wonder dat er een mogelijkheid van zaligworden is. Waar geen weg was, wilde Hij de Weg, de Waarheid en het Leven zijn. Wanneer Hij dan de Schriften gaat openen, wordt zonde en schuld wordt schuld in het leven van zondaren. Dan komt er een door schuldbesef verslagen en verbroken hart. Gaan er dan geen snaren trillen, worden zulke harten dan niet brandend, wanneer Hij als de Opstanding en het Leven gaat tonen dat er hulp is besteld? Wat onmogelijk is bij de mensen, nl. dat een dode tot het leven komt, wordt dan mogelijk vanuit God. Dan wordt het waar dat doden kunnen horen de stem van de levende God. Dan wordt het ook waar dat zij, die die stem gehoord hebben, gaan leven.

Zie, daarom kan Paulus die schare van meer dan vijfhonderd, ook aanduiden met de naam "broeders"! Voorheen had de Heere gesproken van "knechten", later van "vrienden", maar na Pasen spreekt Hij van "broeders". Dat is nog intiemer, teerder! Want broeders horen bij een familie, ze zijn van hetzelfde huisgezin, ze staan in verhouding tot een vader. Als Christus hen zo noemt, dan is dat niet in de uitwendige vorm zoals het vaak in het kerkelijk en gemeentelijk leven plaats vindt. Bekend is die uitspraak van een predikant: "men noemt elkaar maar broeders en zusters, terwijl men nog geen neef of nicht is van elkaar". Al hoeft het in het kerkelijk spraakgebruik helemaal niet verkeerd te zijn wanneer van broeders en zusters gesproken wordt, toch moeten we voor een lichtvaardig gebruik daarvan op onze hoede zijn. Wanneer de Heere, Die niet liegen kan en weet wat er in het binnenste van een mens leeft, spreekt van broeders, dan is dat geen loze vorm. Dan zijn het echte broeders, die allen hetzelfde dierbaar geloof deelachtig zijn. Ze horen door onwederstandelijke genade tot het-

zelfde huisgezin. Broeders, omdat Hij voor hen betaalde, voor hen geleden heeft, van God verlaten wilde worden, opdat zij tot God zouden genomen worden en nimmermeer door Hem verlaten zouden worden. Hij schaamde Zich niet hen broeders te noemen. Hij had alle reden om Zich voor hen te schamen. Ja, ieder die genade kent, zal moeten erkennen hoeveel reden Hij had Zich te schamen voor hen. Zij immers, zijn zo ontrouw, zo onbetrouwbaar, mensen die alleen maar lust hebben in de zonde. Maar Hij schaamde Zich niet om tollenaars en zondaren te ontvangen. Wat een bemoedigend bericht horen we dan in die woorden: "Daarna is Hij gezien van meer dan vijfhonderd op eenmaal...."! Er zullen zijn, die hier op aarde altijd aangeduid worden door "broeders", waartegen de Heere toch zal moeten zeggen: "Gaaf weg van Mij, Ik ken u niet". Wat een roepstem dan ook om te staan naar waarheid in het binnenste. Zou je niet jaloers worden op het volk, dat kan zeggen: "wie mij veracht, God wou mij niet verach-

ten....". De Heere verscheen aan hen. Hij noemde hen "broeders". De aardse namen worden ons niet bekend gemaakt. Maar bij de Heere zijn ze wel bekend, het zijn de gegevenen des Vaders, de opgezochten door Jezus. Krachtadig bekeerd, of geleidelijk getrokken, jaren misschien uitgezien naar de vertroosting Israëls, maar in ieder geval getrokken uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht. Wij zijn er altijd op uit om uit te maken: wie wel, en wie niet, maar we maken daar altijd vergissingen bij. Het zal er echter op aankomen of we er zelf onder mogen vallen. Die vijfhonderd broeders waren gekomen naar de plaats, waar Jezus verschijnen zou. Zoek daarom ook die plaats. Dat betekent ook dat je je afzondert van de wereld. Wat zou het groot zijn, wanneer er ook hier zijn, die in het echte verlangen, de Heere te zien, naar Sliedrecht zijn gekomen. Voegt u bij de Godgezinden, want ge mocht er Jezus vinden!

Wordt vervolgd.

Dordrecht. Ds. A. van de Weerd.

Ds. C. Smits overleden

Op 22 april 1994 heeft de Heere Ds. C. Smits geopenbaard wat hij nog niet wist. Met zijn sterven mocht het geloof overgaan in aanschouwen. Toen werd hij ontslagen van het lichaam der zonde en des doods en mocht zijn ziel uit genade voor de Koning der Kerk verschijnen.

Geboren op 22 december 1898 te Nieuw Vennep heeft de Koning van de Kerk hem weggeroepen als landbouwer om de Kerk te gaan bouwen in ons land en daarbuiten. Hij diende de gemeenten te Nieuwpoort 1932, Sliedrecht 1934, Dordrecht 1942, Driebergen 1945, Sliedrecht 1952, Grand Rapids 1954, Sliedrecht 1956, Clifton 1969 en Hardinxveld-Giesendam 1971.

Dienaar des Woords

Op zondag 6 november 1932 werd cand. C. Smits in Nieuwpoort bevestigd als predikant door prof. P.J.M. de Bruin met Joël 2:17v. 's Avonds heeft hij zijn intrede gepreekt met Psalm 132:7-9. Tot 21 juni 1934 is hij hier predikant geweest. Toen nam hij met de woorden van Hab. 3:2 afscheid wegens vertrek naar Sliedrecht.

De gemeente te Sliedrecht heeft hij driemaal gediend.

Te Sliedrecht werd hij op dinsdag-

avond 26 juni 1934 bevestigd door Ds. J.A. Riekel met Num. 11:14. Op donderdagavond deed hij zijn intrede met 1 Kor. 3:7-9.

De tweede maal werd hij bevestigd door Ds. E. du Marchie-van Voort-huysen met Ez. 3:17. Bij zijn intrede preekte hij over 1 Kor. 2:2 en bij zijn vertrek over Hebr. 13:19-21.

De derde maal werd hij bevestigd door Ds. W. Baay met Fil. 4:19. Toen preekte hij zijn intrede met Psalm 85:9 en zijn afscheid met Jes. 54:10.

Het is een bijzonderheid dat een dienaar in onze kerken driemaal geroepen werd om zich aan eenzelfde gemeente te verbinden.

Verder heeft hij gestaan in Dordrecht, Driebergen, Grand Rapids en Clifton. Van deze gemeenten ontbreken mij de nadere gegevens.

Prediking

Bij zijn eerste afscheid te Sliedrecht met Jer. 17:16 herinnert hij aan zijn preektrant met het citaat: Bloempjes in de redenering zijn maar lompjes.

Zijn aandringende prediking was menigmaal met sterke woorden en ernstige bestraffingen. Wat in hem opkwam verzweg hij niet. Maar wanneer de Heere hem weer klein maakte en hij tot inzicht kwam dat het

niet goed geweest was wat hij had gezegd of gedaan dan verzweeg hij ook dat niet.

Hij bezat de gave om in zijn prediking met sprekende beelden de geestelijke zaken te verklaren. Hij kon aan het begin van een tekstverklaring vragen of men ooit wel eens een godzalig mens ontmoet had. Maar dan kwam ook de vraag: Bent u zo'n godzalig mens?

Politicus

Van 1946-56 maakte Ds. Smits deel uit van het Hoofdbestuur van de SGP. Van 1956-60 is hij lid van de Eerste Kamer. Hij was de eerste senator voor de SGP. In zijn opmerkingen over de algemene beschouwingen blijkt hij reeds materiële zaken aan te roeren die nu algemeen gehoor vinden. In zijn eerste rede waarschuwde hij o.a. tegen verdere inflatie en bureaucratie wat zeer stagnerend werkt op het bedrijfsleven. Hij deed een beroep op de regering om het particulier initiatief sterker in te schakelen. En hij pleitte voor een invoering van de maximum snelheid op de autowegen. Laten we ook zijn principiële opmerkingen ter harte mogen nemen. De regering bracht ook toen al wetten tot stand die indruisen tegen Gods Woord. Hij waarschuwde tegen subsidies voor ijdel en zondig vermaak. De waarborg voor maatschappelijk welzijn is gelegen in de handhaving van Gods geboden en het naleven van Zijn woord. En hij herinnerde aan het woord van Ds. v.d. Groe: Het oordeel van de verharding gaat vooraf aan het oordeel der verdelgung.

Redactielid

Ds. C. Smits was vanaf 1966 één van de eerste medewerkers aan Bewaar het Pand. De meeste meditatieën in de eerste jaargangen verschenen van zijn hand. Ds. G. Blom die hem in zijn hoge ouderdom regelmatig bezocht en bij wiens begrafenis Ds. Smits nog aanwezig is geweest schreef herhaaldelijk instemmende recensies over de prekenbundels die in de loop der tijden verschenen van zijn hand. Bij het derde afscheid te Sliedrecht werd in dit blad aangehaald dat hij inmiddels meer dan 8.000 maal had mogen preken. Maar "ouderdom brengt de mens geen heiligheid aan".

Levensavond

Sinds 15 september 1971 diende hij als 72-jarige Dienaar van het Woord nog de Oud Ger. Gemeente te

Hardinxveld-Giessendam. Daar werd hij bevestigd door Ds. v.d. Poel. Hij deed 's avonds zijn intrede met Deut. 32:4 Hij is de Rotssteen Wiens werk volkomen is. Ruim 16 jaar heeft hij de gemeente nog mogen voorgaan in de Woordbediening.

Op 7 november 1972 werd met Gal. 1:11v een herdenkingspredikatie uitgesproken ter gelegenheid van zijn 40 jarig ambtsjubileum. Zijn 50 jarig ambtsjubileum mocht hij herdenken met een predikatie over Spr. 17:2. Ter gelegenheid van zijn 60 jarig jubileum hebben wij hem nog bezocht. Hij was toen wegens lichaamsgebreken niet meer in de gelegenheid om een predikatie te houden. Oud. K. v.d. Plas omschreef dat zijn preken gekenmerkt werden door een rijke Christus en een arme zondaar. Hij was geen hel- en verdoemenispreker, maar hij bracht een rijk evangelie voor verlorenen in zichzelf.

Ter gelegenheid van zijn laatste ambtsjubileum hebben we hem nog opgezocht in Hardinxveld-Giessendam. Gezien zijn hoge leeftijd viel het spreken moeilijk. Maar de gesprekken gingen hem niet voorbij. Vele oude herinneringen werden door zijn dochters opgehaald. En wanneer getuigd werd van de uitredingen van de Heere en gesproken over hen die nu mogen juichen voor de troon, dan kon hij van hun godsvrucht getuigen. Verteld werd hoe de Heere sinds zijn roeping hem nimmermeer verlaten had. Hij mocht dat ook zelf nog doen met het citeren van Psalm 119:7 'k Heb and'ren al de rechten van Uw mond, met lust verteld.

Genade

Zoals u mogelijk weet ging het de laatste tijd geleidelijk aan geestelijk minder. Hij kon de gesprekken volgen, maar wanneer hij iets probeerde te zeggen kon hij zich niet meer duidelijk uiten.

Zes weken voor zijn sterven was ik nog bij hem. Ik had na het gesprek Jes. 53 gelezen en met hem gebeden. Onder het lezen en bidden mocht hij daarmee hoorbaar instemmen. Wat bij

mij is blijven haken en diepe indruk maakte was zijn bewogen en hartelijk toevallen van het gehoorde met de uitroep: Eeuwig wonder! En de Heere heeft dat bevestigd in de achterliggende tijd. Hartelijk en welgemeend heeft hij afscheid van ons genomen. En zo is hij gaan scheiden van dit aardse leven.

Lichamelijk was hij al de achterliggende jaren heel goed. Liefderijk werd hij thuis verzorgd. Toen werd het aardse tabernakeltje in tien dagen gebroken. Maar de Heere heeft hem voor veel pijn bewaard. Hij heeft niet alleen weinig smart gekend. De Heere bewaarde hem ook voor een donker en stil sterven. Het mocht licht zijn ten tijde des avonds en hij mocht helder bij zijn positieven blijven. En vele malen mocht tot het laatste toe zijn geloofsbelijdenis gehoord worden: Genade, genade. Genade. Genade! Wat komt daarin het duidelijke Bijbelse getuigenis naar voren, dat de Kerk uit genade zalig wordt. Niets uit hen, maar al uit Hem. Zo reist ze naar Jeruzalem.

Begravenis

Onder grote belangstelling is hij op woensdag 27 april ter aarde besteld. Ds. A. v.d. Meer sprak over Ef. 2:8 en Ds. F. Mallan over Zach. 4:7. Hij citeerde uit de preek van het 25 jarig ambtsjubileum iets uit het zieleleven van de overledene. En hij vertelde van zegen die hij had mogen ontvangen onder de prediking van Ds. Smits en Ds. Riekkel. Ouderling Overduin gewaagde ook hoe Ds. Smits genade van God had ontvangen en toch een arme zondaar was gebleven. Tenslotte sprak Ds. T. Klok nog bij het graf over Jes. 57:1v.

Het dagboekje van Philpot dat door zijn toedoen in het Nederlands werd vertaald vermeldde op 22 april de tekst 1 Joh. 3:2 "Dan zullen ze de Heere zien van aangezicht tot aangezicht en gekend zijn gelijk zij gekend zijn. Weinig wordt hiervan gekend in de tijd. En toch is dit weinige de enige balsem in alle smart."

Ds. M. v.d. Sluys.

Zondag: Van rust- naar werkdag? (3)

Voetius

Het is met name Voetius geweest, die alle nadruk heeft gelegd op *het morele*, het *blijvende* karakter van het vierde gebod, zoals het ook Israël gold. Hij gaat met zijn opvatting in

het spoor van de sabbatsopvatting van de Dordtse Synode van 1618/1619 in de bekende zes artikelen vastgesteld. In de postacta van de Synode vinden wij deze artikelen aldus: (vrij weergegeven)

- 1) Dat er in het vierde gebod iets ceremonieels en iets moreels is.
- 2) Dat het ceremoniële gelegen was in de rust op *de zevende dag* en de strenge onderhouding van denzelve, die de Joden was opgelegd.
- 3) Dat moreel, blijvend in dit gebod was, de afzondering van een zekere gezette dag voor de godsdienst en de heilige overdenking deszelve nodig bleek.
- 4) Dat de Joodse sabbat is afgeschaft en nu dag des Heeren door de christenen plechtig moet gevierd worden.
- 5) Dat deze dag sinds de tijden der apostelen in de eerste katholieke kerk altijd onderhouden is.
- 6) Dat deze dag alzo voor de godsdienst moet afgezonderd worden, dat men van alle slaafse werken en van alle uitspanningen, die de godsdienst verhinderen ruste, uitgezonderd de werken der liefde en der tegenwoordige noodzakelijkheid.

Kort na de synode ontbrandde de strijd nog wel even. Eerst betreffende de opvatting van W. Teellinck over de zondagsviering, zoals reeds gezegd en later tussen Coccejus en Voetius. Maar zo langzamerhand is de opvatting van Voetius *de heersende* geworden.

Deze door Voetius ontwikkelde en in de Gereformeerde Kerk geldende beschouwing komt in het kort hierop neer:

1) Dat naar *de maatstaf van God* na elke zes dagen een dag gerust moet worden. In zes dagen schiep God hemel en aarde en "heeft de zevende dag gezegend en dien geheiligt", Gen. 2:2 en 3. Dit heeft Hij ons in het vierde gebod, Ex. 20:11, als een duurzame regel ter navolging voorgesteld alle eeuwen door: Gedenk de sabbatdag, dat gij dien heiligt..... Want in zes dagen heeft de Heere de hemel en de aarde geschapen en Hij rustte ten zevende dage, daarom zegende de Heere de sabbatdag en heiligde denzelve. Voetius zegt uitdrukkelijk, dat de Joodse sabbat niet door *kerkelijk*, maar door *Goddelijk recht* is afgeschaft en op grond van de Schrift door de zondag is vervangen. Uit *Hand. 20:7; 1 Kor. 16:2; Openb. 1:10* blijkt, dat na de tweede helft der eerste eeuw en voor de ondergang van het Joodse volksbestaan de eerste dag der week in de christelijke wereld een dag van bijzondere gedenken aan 's Heeren opstanding was. Uit deze plaatsen

blijkt echter niet, dat de eerste dag der week toen reeds de rustdag of de sabbat van de christenen was. Er is nog een andere grond voor de afschaffing van *de zevende dag en het rust houden op de eerste dag der week*. Omdat het sabbat of rust houden op de zevende dag der week één van de schaduw der oude bedeling was, daarom houden wij als christenen onze sabbat of rustdag niet meer op de zevende maar op de eerste dag der week. Zie *Coll. 2:16 en Gal. 4:10*. Het is waar dat nergens in de evangelieën noch elders in het Nieuwe Testament ook maar een opzettelijk in woorden uitgedrukt gebod des Heeren is dat wij onze rustdag op de eerste dag der week moeten houden. Er is echter in de Schrift ook nergens een opzettelijk in woorden uitgedrukt gebod voor de kinderdoop. Wie echter *de tegenstelling schaduw en wezen, belofte en vervulling* verstaat, en de *oude en nieuwe bedeling van het Verbond der Genade* doorziet verstaat de wisseling onder de leiding van de Heilige Geest en zal als christen zijn rustdag houden op de eerste en niet meer op de zevende dag der week ook al is daarvoor in de Schrift geen opzettelijk in woorden uitgedrukt gebod. Uit de kerkgeschiedenis blijkt heel duidelijk, dat in het begin van de tweede eeuw na Christus de zevende dag der week als rustdag in de christenheid almeer door de eerste dag der week was verdrongen. Ignatius, Barnabas, Justinus de Martelaar, Tertullianus getuigen daarvan.

Wij moeten de sabbat inwendig vieren

2) Voetius betoogt, dat wij de sabbat inwendig moeten vieren. Dat hebben verschillende Godgeleerden en ook juist de Heidelberger Catechismus uitgesproken. *Calvijn* verstond er onder: "de geestelijke rust, waardoor de gelovigen van hun eigen werken moeten rusten, om God in zich te laten werken." *Johannes a Lasco* zegt: "de inwendige sabbat houdt men, door van zijn eigen vleselijke werken te rusten, deze dagelijks af te sterven, het rijk Gods altijd bedenken, God in ons laten werken en met een gerust geweten, zo in voor- als tegenspoed Hem voor alles te loven en te danken." *De Heidelberger Catechismus* leert in vraag 103 (Zondag 38): "ten andere, dat ik alle dagen mijns levens van mijn boze werken ruste, de Heere door Zijn Geest in mij werken late, en alzo de eeuwige sabbat in dit leven aanvange."

Ursinus zegt in zijn verklaring van de Heidelberger Catechismus: "De innerlijke of geestelijke sabbat is een ernstige en gedurige vlijt om de zonde te vermijden en God te prijzen door onze belijdenis en gehoorzaamheid. Die geestelijke sabbat wordt in dit leven in de bekeerde begonnen en wordt in het toekomstige leven volmaakt, naar de belofte van Jesaja 66:23."

Natuurlijk heeft de inwendige sabbat niet alleen op de zondag, maar op alle dagen der week betrekking en op heel het leven. Alle dagen zijn "dagen des Heeren" doch de rustdag als dag des Heeren is het bij uitnemendheid. De inwendige sabbat bestaat *negatief* in het afleggen van alle werken des vleses, zoals overspel, hoererij, onreinheid, ontucht, afgoderij, venijngeving, vijandschappen, twisten, afgunstigheden, toorn, gekijf, tweedracht, moord, dronkenschappen, brasserijen, Gal. 5:19-21; en positief in het rusten der ziel in God en het beoefenen van de vruchten des Geestes, als liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid, Gal. 5:22. Volkomen zullen wij tot deze geestelijke sabbat eerst na dit leven geraken, als de tegenstelling tussen werk en rustdag, tussen zonde en genade, zal weggenomen zijn en al de dagen der week in de eeuwige rust zullen overgaan, die eens het volk van God wacht. Hebr. 4:9.

Wordt vervolgd.

Katwijk aan Zee. Ds. J. Veenendaal.

Vriendenkring van de stichting Ontmoeting

D.V. zaterdag 7 mei a.s. organiseert de "Vriendenkring" van de Stichting Ontmoeting een koor- en samenzangavond in de Hervormde Dorpskerk te Lunteren.

Medewerking verlenen:

Hervormd zangkoor en het kinder- en meisjeskoor uit Lunteren.

Dirigent: Henny Pomp

Organist: Jan Post

Piano: Jeannette Hulshof-van 't Veld

Aanvang: 19.30 uur

Opening/sluiting: Ds. T.C. Guijt

Spreker St. Ontmoeting: Dhr. A.D. Aarnoudse

Er zal een kollekte worden gehouden die geheel ten bate is van de Stichting Ontmoeting.

Verkoopdag Barendrecht

De Chr. Ger. Kerk hoopt haar jaarlijkse verkoopdag te houden op D.V. zaterdag 7 mei a.s. in een van de loodsen van Hagé International te Barendrecht. De opbrengst van deze dag zal bestemd worden t.b.v. het evangelisatiewerk te Gent (br. Bor). Ds. van Heteren zal de dag om 9.30 uur openen en broeder Bor om ca. 16.30 uur sluiten. Na de sluiting verkoping per opbod.

Broeder Bor hoopt met een bijbelkiosk aanwezig te zijn waarbij hij bekendheid zal geven aan het evangelisatiewerk te Gent.

Een greep uit de aanwezige stands: Handwerkclub, truienstand, springkussen voor de kinderen, uitgebreide boekenstands, perkgoed, levensmiddelen, activiteiten van verenigingen, sjoelbak, etenswaren, koffiehok, kinderspellen, schilderijen, fietsen, tassen, hoeden, keramiek, tweedehands artikelen, etc.

U ben van harte welkom.

Plaats van de verkoping is in één van de loodsen van:

Hagé International

Spoorweg emplacement 1

aan de Gebroken Meeldijk (zuidkant veiling VHZ)

Barendrecht (nabij NS-station).

Lezen een probleem?

Als de letters te klein zijn of het lezen van een boek of tijdschrift te vermoeiend is, biedt de CBB uitkomst!

De CBB, de Christelijke Bibliotheek voor Blinden en slechtzienden in Ermelo, heeft ca. 15.000 boeken en 150 gesproken tijdschriften voor al diegenen die niet (meer zo goed) kunnen lezen. Dit is lectuur op geluidscassettes of in grootletter. De CBB kan zelfs privé-lectuur inspreken of in grootletter omzetten.

De CBB heeft veel bejaarden als lezer. Die kunnen nog wel lezen, maar toch niet meer zo goed. Ook zij hebben de CBB gevonden!

Dit belangrijke werk is aller steun waard. Die steun kunt u geven door lezers in te (laten) schrijven of door de CBB financieel te steunen. Voor nadere informatie: CBB Ermelo, telefoon 03417-51014, toestel 533 of Postbus 131, 3850 AC Ermelo.

Verhuizing Zendingshuis

In opdracht van de Generale Synode vindt de participatie plaats van het Zendingshuis binnen het Landelijk Bureau van de Chr. Geref. Kerken.

Daarom "verhuist" het Zendingshuis op 3 en 4 mei a.s. naar Veenendaal, kantoorgebouw Carrefour, Vijftien Morgen 1.

Vanaf die datum dienen alle stukken, bestemd voor Zendingsdeputaten, geadresseerd te worden aan:

Deputaten voor de Buitenlandse Zending van de Chr. Geref. Kerken
Postbus 334,3900 AH Veenendaal.

In verband met deze verhuizing zal het secretariaat in de eerste week van mei niet optimaal kunnen functioneren.

Met ingang van 9 mei is tot nadere datum het secretariaat bereikbaar via de telefoon van het Kerkelijk Administratief Bureau, 08385-29176 (fax 08385-18932).

De huidige secretaris, Ds. J.H. Carlier, blijft bereikbaar onder telefoonnummer 035-859555. De faxlijn, 035-836641, blijft tot eind mei beschikbaar.

Met ingang van 26 mei verhuist de secretaris van de Simon Stevinweg naar Kamerlingh Onnesweg 153, 1223 JE te Hilversum.

Zendingsdeputaten.

Boekbespreking

Tjitske Lemstra-van der Kooi, **Daar ben je moeder voor**, 77 blz., f 14,90, Uitgeverij Kok Voorhoeve, Kampen.

De schrijfster is moeder van vier kinderen. Zij schrijft over de beleving van het moederschap in onze tijd. De verschillende hoofdstukken kunnen apart worden gelezen en bevatten aan het einde enkele denkvragen, zodat het geschikt is om in zogenaamde vrouwengespreksgroepen besproken te worden. Het moederschap wordt niet uitputtend behandeld. Wie dit boekje ter hand neemt dient zich wel te realiseren dat de moderne levenswijze er duidelijk in terug te vinden is. We denken bijvoorbeeld aan datgene wat over de werkende vrouw wordt geschreven. In godsdienstig opzicht is sprake van een sfeer die de onze niet is. Zo lezen wij bijvoorbeeld op blz. 33 dat er een lied uit het Liedboek wordt gezongen bij de bediening van het sacrament van de Heilige Doop.

De waarde van het boek ligt onze inziens vooral in het weergeven van praktische en concrete zaken en wat in deze herkenbare situaties geadviseerd wordt.

A a n g e b o d e n :

pension voor echtpaar.

Telefoon: 070-3930327.

LANDELIJK JEUGDAPPEL LCJ

D.V. zaterdag 22 oktober

Gebouw Aqua Indoor te Soest.

Bemiddeling Kraam- en Gezinszorg Meijer (B.K.G.M.)

Reeds velen maakten gebruik van de bemiddeling voor Kraam- en/of Gezinszorg.

Heeft u Kraam- of Gezinszorg nodig en u bezit geen TV, bel dan gerust.

Bemiddeling Kraam- en Gezinszorg Meijer

Telefoon 02943 - 1145, mevr. J. Meijer.

VOOR BIJBELS
IN STATENVERTALING

Zakbijbels met zilveren slot

oooooooooooooooo

Een heel bijzonder geschenk voor bijzondere gelegenheden. Aan deze zakbijbels met zilveren sloten is maximale zorg besteed. Formaat 8,6 x 12,4 cm. Met Psalmen, Catechismus en Formulieren.

D2-21z in zwartlederen band f 346,50

D4-21z idem, met duimgrepen f 379,50

D2-21az in antiek-bruine lederen band f 415,00

D4-21az idem, met duimgrepen f 450,00

Wij hebben nog veel meer mogelijkheden van uitvoering, ook in groter formaat Bijbels. Op aanvraag sturen wij graag onze speciale catalogus "GBS-Bijbels in fraaie uitvoering". Zakbijbels met gouden slot vanaf f 732,50

In de boekhandel verkrijgbaar en in onze bijbeldepots. Een uitgebreide folder wordt u op verzoek toegezonden. Bestellingen zonder postzegel naar:

GEREFORMEERDE BIJBELSTICHTING

Antwoordnr. 2809, 4140 WB Leerdam, tel. 03451-10155

D.V. bij voldoende belangstelling verschijnt:

LEVENSSLESSEN

door Ds. G.F. Gezelle Meerburg. Dit boek bevat vijf preken en een levensbeschrijving. Gebonden in kunstleer.

Prijs: f 24,90. Bij intekening tot 15 mei 1994: f 21,90.

UITGEVERIJ/BOEKHANDEL
J. DE KONING
Merel 52 - 2986 BC Ridderkerk
Tel.: 01804 - 21231 (ook 's avonds)

VLIEG REIS

JBGG ZOMERKAMP

- Geheel verzorgde reis naar Ierland
- Bezichtiging van Dublin en omgeving
- Rondreis per bus
- Het ruige, ongerepte Galway
- Cork, in het bijna subtropische zuiden
- Bezoeken aan kerk-historische plaatsen

IERLAND

Datum: 25 juli t/m 5 augustus, verzorgd.

Leeftijd: 20-27 jaar.

Inlichtingen:
03480-18587

1995

WOORD & DAAD

20 jaar hulpverlening!

Via Woord & Daad kunt u uw arme naaste in de Derde Wereld te hulp komen.

Circa tweederde van de wereldbevolking bevindt zich aan de verkeerde kant van de kloof tussen rijk en arm.

Geef uw verre naaste een beter bestaan! Onze materiële hulp gaat samen met het bijbels getuigenis.

Geven doet
kinderen leven!

FINANCIËLE ADOPTIE

Een goed voorbeeld van hulpverlening is financiële adoptie.

Voor f 40.- per maand zorgt u voor voedsel, kleding en christelijk onderwijs voor een kansarm kind. Bel ons en meld u aan!

Vraag om ons gratis kwartaalblad. Giften welkom!

STICHTING REFORMATISCHE HULPAKTIE WOORD EN DAAD

Postbus 560 - 4200 AN GORINCHEM - Telefoon 01830 - 24288

Postgiro 30.20.900 - ING Bank 68.23.44.222

STUDEREN IN DEELTIJD

- PABO **
- PEDAGOGIEK (2e graads) **
- HOGERE KADEROPLEIDING PEDAGOGIEK (pedagogiek 1e graads) *
- ENGELS (2e graads) *
- ENGELS (1e graads) *
- WISKUNDE (2e graads) *
- WISKUNDE (1e graads) *
- NEDERLANDS (2e graads) *
- GESCHIEDENIS (2e graads) **
- GESCHIEDENIS (1e graads) *

* wordt gegeven op een avond per week

** wordt gegeven op twee avonden per week

Voorlichtingsbijeenkomst
D.V. 19 mei 1994
aanvang 19.30 uur

CHRISTELIJKE HOGESCHOOL DE DRIESTAR

opleidingsinstituut voor onderwijsgevenden op
reformatische grondslag
Bleulandweg 492, Postbus 368, 2800 AJ Gouda
Telefoon 01820-74700